

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Perenyi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona félre 6 kor
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy dísz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyzet centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Politikai reminiscenciák.

— dec. 19.

Bécsben még mindig azt reménylik, hogy a folytonos huzavonával ki lehet e nemzetet fárasztani és a magyar, tőle megszokott gavallér természetéből folyólag majd csak föladja a harcot.

Ez a vélekedés nem ismeretlen előttünk s így meg sem téveszthet minket, mert tudjuk, hogy mostani küzdelmünk késehigig menő. — Ha nem átalították nemzeti jogaink kivívását célzó törekvéseinkben csatasorba szállítani ellenünk a hiszékeny, könnyen befolyásolható munkásnép nagy táborát; ha megengedhetőnek tartották beugratásokkal főispáni székeket betölteni, — akkor már nem csodálkozunk azon sem, ha a nemzetiségi vidékeken titkos kezek éppen úgy kezdik a bujtogatást mint 1848-ban és éppen úgy akarják előkészíteni a forradalmat, a nagy hatalmi hóbort képzelte védelmére.

Most azonban más idők vannak már mint 48-ban. Az emberek valamivel okosabbak lettek. Ma ujságot olvas, sőt gondolkodik is mindenki. A copf megmaradt a bécsi intéző körökben, de nálunk más szellők lengenek; itt a tavasz közelségét érzi minden magyar ember.

Ugyan ki merészelt volna ez előtt egy évvel azt csak álmodni is: hogy Budapest székesfővárosban a korona egyik miniszterével szemben egy függetlenségi elveket valló magyar ember nyer mandátumot? A kultuszminiszter bukását ki merészelt volna képzelődésnél többnek vélni?

Ki merészkedett volna egy év előtt azt mondani Bécsnek: nevezhettek ki főispánokat, beültethetitek őket egy emberből álló közgyűlés jelenlétében a főispáni székekbe, de bár ez a ceremónia katonák és csendőrök századainak kivezénylése mellett történik is, mind a mellett az így beinstallált főispánok szökni fognak a kétes dicsőség elől, levetik a méltóság palástját, mert magyarok, akik gondolkoznak s midőn látják beugratásukat, első sorban ők maguk undorodnak meg a kormány kebelében érvényre jutott közkereseti érzéstől!

Ki hitte volna, hogy lesz még Magyarországon Haladó párt is, amely sehogy sem tud haladni. Minden erőlködés, hivatalos nyo-

más, pénz, rang dacára is még mindig csak göröső segélyével fedezhető föl! Pedig a magyar szeret haladni, ezt megmutatta a legutóbbi időkben, de bizonyítja ezt e nemzetnek egész élettörténete is. Miért nem bir tehát haladni a haladó párt? Mert nem gyökerezik annak létjogosultsága a nemzet szívében — nem ért az általa vallott elvekkel egyet a magyar nemzet!

Mint forró nyári nap által kiperzselte szérűre ha gonosz kezek egy égő parazsat dobnak — amelynek nyomán lángra kap a gyulékony száraz anyag és romlást okoz, — úgy dobták be a nemzeti követelmények ellensúlyozásául az általános titkos választói jog kérdését a felhevült közvéleménybe. Egymás ellen akartak vele uszítani embert és embert, magyart és magyart.

Mikor a közvéleményt képviselő sajtó uniszónó hangoztatja, hogy aki terhet visel annak jogokat is kell adni; mikor az ellenzéki pártok programjaiban az alaptételek egyikét képezi a választói jog kiterjesztése; mikor napról-napra többet és többet akar e nemzet képviselője a jogok gyakorlatából eddig kitagadottaknak juttatni; mikor azt hirdetik az arra első sorban illetékesek: hogy jog, egyenlőség, igazságosság a mi utunk vezérfonala, — akkor van-e jogosultsága annak, hogy gonosz indulattal kikapva a sok hangzatos jélszó közül egyet, azzal felbőszítsék a társadalom különböző rétegeit egymás ellen?

Kinek van igaza? Annak a higgadt, okos megfontoltsággal haladó pártvezéreknek-e, akik azt mondják: Igen is, mi régen érezzük, hogy nektek kisebbek, adósok vagyunk. Nem is zárkozunk el az elől, hogy a titeket megillető jogokat elnyerjétek. De legyen eszetek — jogokat csak törvényes, alkotmányos kormány adhat és mihelyt ilyen lesz, ez meg is fogja nektek adni.

Vagy annak a néhány különvált embernek van-e igaza, aki kétes dicsőséggel övezett hatalmi állásában most arra fordítja főgondját, hogy a társadalom különböző rétegeit egymás ellen uszítsa, magát a kétes egzisztenciák által törvényesnek kikiáltatva, diktátorként vezesse ez alkotmányos érzelmű nemzet kormányzatát.

A mi munkásaink tisztos gondolkozású emberek, akik törvényes uton követeljük is az őket megillető jogokat; — de ne fedkezzenek meg erkölcsi méltóságukról azok kedvéért, akik ugysem fogják nekik a kívánt jogokat soha megadni!

Andrássy szombathelyi beszéde, Kossuth higgadt politikai magatartása, Lukács békitő közbelépése még mindig nem elég garancia a nemzet részéről? Mit akarnak oda át? A békét aligha, dacára e nemzet minden nemes törekvésének is. Mert ha akarnák a békét: ilyen közlekedéseket nem lehetne ugyfumiálni, amint teszik azt napról-napra minden becsületes törekvésünkkel szemben.

— dec. 19.

Pongrácz — a Kassai Őr — és a zempleni főispánság. Az abauji megyefőnök egymásután mozditja el a vármegye hazafias tisztviselőit; eddig Ferdinándy főjegyzőt, Jászay főszolgabírókat és újabban Pallaghy II.-od aljegyzőt érte ez a kitüntetés. — Valahányszor Pongrácznak egy-egy elmozdító rendelete jelenik meg, mindannyiszor lapját a „Kassai Őr”-t itt nálunk ingyen osztogatják, amiből sokan azt vélik, hogy itt valami utógondolat lappang s hogy a megyefőnök „nagy erejét” megakarja ismertetni Zemplén vármegyével, mert ő lenne kiszemelve Zemplén vármegye laszbergrudijának. Hát annyit jelezhetünk Pongrácz urnak, hogy a Hegyalja népe, bár fél attól a bizonyos fagyos Pongrácztól, de a kassaitól nem fog megijedni.

Emlébeszéd

gróf Andrássy Tivadar felett.

(A „Magyar nyelv és népnevelést Zemplén vármegyében terjesztő egyesület” 1905. évi dec. hó 16-án tartott közgyűlésén mondotta Hiszem Kálmán apát, esperes, tókerebesi plébános.)

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A hódolat s megilletődés szent érzelmei töltik el keblemet a jelen pillanatban, midőn magasztos osztályrészemül jutott a kitüntető feladat, hogy fenkölt szellemű nagy elnökünk, Istenben boldogult gróf Andrássy Tivadar emlékének hódolva, hálátelt szívünk kegyeletes érzelmeinek tolmácsa lehessenek. Erzem sulyát feladatomban, érzem gyengeségét ajkaimnak, mert nagy volt ő, kinek emléke diestényként vonja be egyesületünk nymbusát. De a földi nagyság kétfele: az egyik az, melyet a pusztaszületés nyújt, rövid ideig, legfeljebb a siring tartó, mely a legtöbb esetben nyom nélkül tűnik el, megsemmisül, elmosódik, mint a ravatal mellett lobogó fáklya füstje, még olyan halvány fényt sem hagyva maga után, milyennel a lenyugvó nap int bucsut a földnek. S ezen nagyság ajkait el-

némítja, emlékezetét porladó szívével a földbe szegzi egy hideg fényű márványkő, vagy még rövidebb éltű sirkereszt.

A másik nagyság az, melynek élete a legszentebb kötelességek betöltése, trónja a szeretet, palástja a mindenkor pártatlan önzetlenség. Az ilyen nagyság kebelét a vele született lelkes buzgóság duzzasztja, mely szívét ingerli s nyugalmat nem enged, míg tevékenysége — hazája s nemzetének jölété s boldogsága érdekében kifejtett célirányos ténykedése folytán — kimerítve nem lett. Az ilyen nagyság, ha koldus ágyból származott is, királyok jogára fölé emelheti trónját s ha nagyok született, sirjában is él, lecsukló szemeit felpattantja a késő unokák kegyeletes emlékezte.

Egy ilyen nagyok üljük a mai nap emléket! Nagy volt ő, de nagyságát nemcsak a rang, nem a születés tette, nagysága érdemein alapult, melyeket hazája s nemzetének boldogságáért, a közpályán bölcs mérséklettel, társadalmi téren leereszkedő nyájassággal, de mindenkor pártatlan önzetlenséggel fejtett ki.

Józan bölcsessége, mélyen látó szemei a mult emlékein elmerengve, keresték titkát a boldog jövődönnek, keresték és megtalálták egy eszmében, melynek zászlaját fennen lobogtatva, láng betűkkel reá írta, hogy: Nemzeti kultúra!

És méltán! Hiszen nemzetünk élettörténetére visszapillantva, életünk egén a kevés derű közt ott látott egy véres sávot, mely a nemzet bölcsőjétől, életünk hajnalától ott húzódott létünk minden mozzanatán s melynek végső pontján, a még párolgó vércseppek nyomán rá van írva „1848.”

Szegény hazánk, te vérrel szerzett, vérrel védett jó anyánk, nincs benned porszem, mely nem őseink véréből regélne a késő unokáknak; nincsen csillag, mely nem diós őseink el-elfakuló véreben mosdotta volna éjjeli bágyadságát. Vér és vas nyomai sáncolták be határidat, vér és vas nyomai biztosíták életedet!

És itt eszünkbe kell, hogy juszanak a mult véres küzdelmei, eszünkbe kell, hogy jusson ama szomorú tény, hogy míg szomszédaink s belbéke áldásait élvezve a kultúra ölében dajkálták fiaikat, addig nemzetünk véres kardot hordva körül, küzdött, szenvedett, hogy bár véres sebek árán biztosítsa létét, biztosítsa független, önálló és nemzeti mivoltát.

Európa szívébe ékelve, lüktető ereiben faji mivoltához képest heves vér csergedezett, mely tette, véres tette szólítja sokszor a magyart. S e nemzet felfogta misszióját, küzdött s míg küzdelmeivel önmagának fenmaradást biztosított, addig „legjobbaink elhullatva” a közel nyugatnak nyugalmas békét vívott. — Jött a török, jött a tatár, Európa védvárát nemzetünkben látta s nemzetünk mint egy ember, oroszán bátorsággal, vakmerőséggel párosult elszántsággal vetette magát neki a pogánynak s véres küzdelem árán bár, gyakran valóban „megfogyva, de nem törve” oda kiáltá a pogánynak: eddig és nem tovább! S rettentetlen hősiességének soká

RUM, COGNAC és TEA

nagy választékban és jutányosan kapható
HRABÉCZY KÁLMÁN gyógyszerész üzletében (DROGERIA.)

Sátoraljaujhely, Főtér.

nem pótolható veszteségeinek gyümölcse e küzdelmekben nyugat nyugodalma. Fájó szívvel bár, de büszkén kiállhatjuk: szegény hazánk, szegény, Európa mátyrja egyedül te voltál.

Bár fájdalmas, de vigasztaló e megemlékezés, hiszen saját fennmaradásunkért is történt. De nyugat szívéből kivessz a hála! Most már nem fennmaradásunk, de nemzeti mivoltunk került a kockára. S hogy mennyi szenvedés, mennyi keserű fájdalom szállotta meg a nemzet szívet, midőn éreznie kellett, hogy hála fejében nyelve, nemzeti mivolta ellen irányul a fegyver csöve, minden igaz hazafi érzi, tudja s e szomorú valóra gondolva, fájdalomtól sajog a szíve. Hisz képzeltető-e nagyobb fájdalom egy faji mivoltára büszke nemzetre annál, midőn mivoltából idegen kéz kivették a végét? Pedig megtörtént, hogy e vérel szerzett magyar hazában véres törrel törtek neki alkotmányunknak s idegenné tették benne a magyar szót! De a magyarok Istene nem hagyta el nemzetét, elvezette küzdelmében 1848-ig s bár utána sötét éj borult hazánkra, a felébredés hajnala ott pirkadt már a távolban s meghozta örömeinket 1867.

Önérzetes büszkeséggel tekintünk e közelmúlt véres eseményeire mi zempléniak azon tudatban, hogy e nemzeti küzdelemben ott ragyogtak legjobbjaink, ott harcoltak gyermekeink s hogy többet ne szóljak, egyik nagy emberünket csak a gondviselés mentette meg jövő nagy aiktásai számára. Hiszen ott látjuk nevét az 1851. évi szeptember 21-én in contumaciám halálra ítélték s in effigie felakasztottak között, megboldogult elnökünk édes apja, nagynevű gróf Andrassy Gyula önzetlen hazánkfiának.

Megszűnt hát a kard villogtatása, megszűnt már a puská rojogtatása, nagyjaink az acél pengéje helyett az élez fegyverét élezzik s mindnyájukat egy eszme heviti: az igazi nemzeti kultúra eszméje. Ez az eszme szölitja táborba mágnásainkat, ezért buzog nemeseink vére, ezért hozzák áldozatukat a kultúra szent oltára. De nem volna teljes célirányosságuk, ha eszmekörükből kifelejtették azt a sok nyelvű népet, melynek bár nyelve idegen, de a szíve magyar. Eszméjük tehát a „magyarosítás minden vonalon“, óhajuk: hogy ne legyen fia e hazának, ne legyen kit sorsa e szép magyar földhöz köt s Istenének hálát még sem magyar nyelven zengene. Mozgalmat indítanak hát e fontos kulturális ügyben s társadalmilag iparkodnak az eszmét diadalra juttatni. Vármegyénk, a nemzeti kultúrát önzetlenül szíven viselő e vármegye is sietett e fontos nemzeti misszióját lelkes buzgósággal s eredményesen teljesíteni. Vezető elemei a 80-as évek elején sürgős szükségét érezték egy oly intézménynek, mely e soknyelvű népet nyelvben s érzésben egygyé, csak egygyé és pedig magyarrá tegye. E közszükséglet, de meg a nemzett kulturáért buzgó szívük bontatta ki velük ama lobogót, melynek szárnyai alá pillanatok multán egy vármegye intelligenciája csatlakozott. S már ekkor a kezdet kezdetén e lelkes honfiak élén ott látjuk elnökünket, amint szóval, tettel s példával vonz, buzdit, bölcsen irányít s varázserejével lehetővé teszi, hogy a „magyar nyelvet s népnevelést Zemplén vármegyében terjesztő egyesület“ 1883-ban megalakulhatott s alapszabályai ez év október havában belügyminiszteri megerősítést nyertek.

Ezen siker csak fokozta munka kedvét. Nemzete kulturális előhaladásának eszméje, fáradságot nem ismerő további lankadatlan munkálkodásra szólította s tényleg lebilincselő nyájassága, páratlan jószívűsége, szavának varázsa ellenállhatatlanul hatottak mindazokra s visszavonhatatlanul lebilincseltek mindenkit, kinek e nemzeti kultur-missziót teljesítő

egyesület szükséges voltát hangoztatta. Csoda-e tehát? ha zászlaja alatt látjuk ez eszme ügyében lankadatlan buzgósággal küzdeni vármegyénk legjobbjait?

Láng lelke, mely bölcsesége belátta, hogy a kultúra mezején is eszményi eredményt csak anyagi substratum révén remélhetni s hogy tétélvel példát varázsoljon, 2000 koronás alapítványt tett arra az oltárra, melynek homokszemeit követőinek hazafiságtól hevített legiója filléireivel hozta össze s mely fölébe nemzeti érzésük véste bele a magyarosítás jelszavát. S példája nem maradt hatástalanul. Nyomon követte áldozatkészességét követőinek raja, élén gróf Andrassy Géza ur öccellenciájával, kik mindnyájan áldozatkészességük révén a csak az imént megszületett egyesület életét izmossá s erőssé varázsolni iparkodtak.

Megboldogult nagy elnökünk bölcs éleslátása a dolog mélyébe pillantott bele. Szent meggyőződése volt, hogy eszméje csak olyképp diadalmaskodik, népe kulturális előhaladása csak akkor lesz biztos, ha nemzete ifju esemétre veti tekintetét, ezeket ápolja, ezeket gondozza, szívükbe csepegteti a nemzeti érzés varázsát, ajkukra nyújtja a haza nyelvének édes mézét. S eme buzgókodása szülte, hogy gróf Andrassy Gyuláné, gr. Andrassy Géza és neje Kaunitz Eleonóra, gróf Andrassy Irma, Molnár István s több bőkezű főúr s urnó alapítványaiból már 1886. évben Töketerében, Párón, Kelecsényben s Nagyruszkán a sok tót nyelvű ártatlan már édes hazai nyelvén cseveg, dalol s imádkozik. Mily boldogító érzés, mily megnyugtató harmategepp szállotta meg nagynevű elnökünk szívet, mikor főúri családjá közepeit a karácsonyi szent napra el-elátogatott a kisdedek e hajlékba s ajkaikon hallotta csengeni nemzete szép nyelvét, mily gyakran édes köny lopódzott jószágos szemébe, mily jóleső örömmel hajolt e esemétekhez, mily édesdeden, mily gyöngédséggel simogatta orcájukat ama boldogító tudatban, hogy eszméje diadalát e kiesinyekben látja, kik előtt szíve s bőkezűsége főképp e napon tárva-nyitva volt. Boldogsággal tekintett ilyenkor főúri asszonyára, kedves jó gyermekeire, kik megfélekedve a magaslatról, melyre őket a Gondviselés emelte, leereszkedő nyájassággal osztogatták főúri áldozatkészéggel szülte „Kis Jézus“ ajándékát s egy-egy meleg kendővel, kabáttal takarták a kisdedek tagjait s egy-egy kedves ajándékkal örvendezteték szívüket. Jó szívének öröme könyekben nyilvánult.

Egyesületünk ténykedése tehát buzgó vezetése alatt biztos mederben haladt. Amde célja az volt, hogy ez életrevaló kultur-intézmény idővel nagyobb szabású eredményeket is érhesen el, miért is a megyei törvényhatóság 1886. év szept. 14-én tartott gyűlésén lelkes szavával hathatósan támogatta a 100-as bizottság buzgó előadójának, Fejes Istvánnak indítványát, mely szavai folytán a jelenlevők egy szívet s egy lélekkel szavazták meg az 1%-os közművelődési pótdát, melynek célja egyesületünk a nemzeti kultúra előmozdítását célzó feladatának megvalósítása.

Főúri bőkezűségének csatornái továbbra is rejtettek áldozatot a kultúra érdekében. Hiszen egyesületünk multjában fényes betűkkel ragyog amaz áldozatkészége, melynél fogva alig hogy 2000 koronás alapítványval emléket megörökítette, újabb 2000 koronát áldozott, hogy kedves eszméjének áldozhasson s a Gálszécsen tervbe vett óvodát életre keltse. Ő volt kulturánk ama lelkes bajnoka, aki 1887-ben indítványozta, hogy a magyar kultúra terjesztésére gyűjtés indíttassék, amely gyűjtés vármegyénk lelkes hölgyközönségének buzgólkodása folytán egyesületünket ismertté, erőssé, népszerűvé s életképessé tette.

De vezeték-e képes lelkes tevő-

kenysége folytán elért kulturális eredményeit mind elő számlálni, hiszen légió azoknak a száma. Fáradságtalan szíve még a pihenés óráiban is szüntelen foglalkoztatta eszmejével s nyugalmát is megrabolta lelkes tevékenysége. Nagy volt ő s emléke előtt csak porba hullva mondhatunk hálát buzgalmának.

S ime a Gondviselés is akkor ragadta ki körünkből, midőn a nemzeti érzés s nemzeti nyelv jogaiért vívott harcban legjobbjaink táborába állott s hideg téli időben, nem törődve ezer veszéllyel, hareba szállott a természet erejével, hogy a mi szívet betöltötte, a nemzeti öntudat jogos föllendülésén egyéni súlyával hathatósan döntsön. De a gyilkos kór erőt vet gyenge tagjain s mint valódi nemzeti mátyrt ágyba döntötte a betegség, hol nem talált gyógyírt, nem talált enyhülést, szenvedéseitől csak a halál váltotta meg. S mi megdöbbenve állottunk ravatalánál, tetemére tekintve szívünket a sajgó fájdalom marcangolta, sirattuk elvesztét, sirattuk halálát, mert éreztük, hogy ismét kidőlt nemzetünk egy oszlopa, kire pedig a hazának még nagy szüksége leendett.

S most ott porlad nagynevű atyjának oldalán, szelleme ott lebeg atyja szelleme fölött, ki a halottak csendes árnyában méltó társat lát fiában, ki atyja nyomdokain járt, eszméiért küzdött, áldozott s maga is áldozatul esett.

Mi, kik benne egyesületünk tevékeny elnökét veszítettük, kiknek tehát fájdalmunk hatványozottabb, öszszeszejöttünk, hogy áldásos emlékének hódoljunk. Szívünket a fájdalom leple takarja, bánatos orcánkat könyeink árja áztatja korai elhunytán. Igen, elment ő körünkből, itt hagyta nemzetét, hogy méltó helyét találja ott, hol nincs fájdalom, nincs szenvedés. Elment, de emléke élt közöttünk, nagy szelleme geniussként lebeg fölöttünk, le-letekint itt hagyott hűveire, kiktől eszméje diadalát reméli.

Kövessük hát nyomdokát, fejlesszük örökségét, hálánk méltó nagy nevéhez csak úgy lehet, ha áldozatkészégünket meg nem vonjuk egyesületünk nemes céljaitól, mely célokért áldozatkész szíve mindenkor hevesen dobogott s mely célokot szavai s tettei buzditó példája folytán örökségképp reánk hagyta. Emlékének fenése előtt hódolva esküdjünk ismét zászlajára s fogadjuk meg, hogy nagy nevéhez méltó jelszavunk lesz zászlajára irt jelszava: A magyar nemzeti kultúra!

Siketnémák oktatása.

— Bemutatva Sátoraljai helyben a városháza tanács termében. —
— dec. 16.

Rendkívül érdekes és tanulságos előadás folyt le városunkban f. hó 17-én a városháza tanácstermében.

Ungvárott 1903-ban siketnémák oktatására szolgáló intézet nyílt meg, melyet a társadalom jótekönyűségének s Ung és a szomszédos törvényhatóságoknak hozzájárulásával az állam tart fen. Ez intézetnél jelenben, az I. és II. évi tanfolyamon 24 növendék nyer oktatást. Az intézet fokozatos fejlesztés alatt van s évről-évre megnyílik egy újabb tanfolyama, míg a siketnémák teljes kiképzésére megkivántató 8 évfolyam be nem lesz fejezve.

Wentzel József a siketnéma intézet tudós igazgatója, 2 növendékkel e hó 16-án városunkban, 17-én pedig Sárospatakon, az állami tanítóképző intézetben tartott előadást. — Meg is érkezett a kitűzött határidőre, minthogy azonban a tanítézetek tantestületei 16-án nem vehettek volna részt e tanulságos előadáson, áttételt annak megtartása dec. 17. d. e. 10 órára.

D. e. 10 órakor megjelent Wentzel József intézeti igazgató, Schulmann-Orbók Adolf tanár és két siketnéma kisleány, névszerint Takács

Erzsi és Molnár Anna társaságában. Az előbbi leánya 12 éves, ungvári vasuti ör leánya, utóbbi 10 éves, atyja Molnár Pál mádi földmives. Ez bentlakó, Takács Erzsi bejáró növendéke az intézetnek. Takács Erzsi a II. Molnár Anna az I. évfolyam tanulója.

Nagy közönség nem jelent ugyan meg, de akiket a dolog leginkább érdekel, azok mind ott voltak. Megjelent Beregszász István kir. tanfelügyelő, és a hivatal teljes személyzete, a helybeli állami polgári és elemi, a róm. kath. és izr. iskolák tantestületeinek számos tagja, a főgimnázium igazgatója és többen a tanári karból. A tanfériakon kívül több előkelő tisztviselő, ugyszintén a papi, ügyvédi és orvosi karból többen.

Wentzel József igazgató d. e. 10 óra után kezdte meg — több mint félórára terjedt — előadását. Beszélt nagy általánosságban a siketnémákról, s kiképzésük módjáról. Elmondta, hogy hazánkban 20.000-nél több siketnéma van, akik közül — sajnos — ma még alig 10—15% részesül kiképzésben. Alapos tudással, nagy szakértelemmel fejtegeti a siketnéma gyermek szellemi állapotát, közérzését, testi organizmusát. Rámutat arra, mily holt tőke a nemzet életében az oktatást nem nyert siketnémák ezrei, ellenben mily hasznos, mondhatni páratlanul kiváló ipari munkások válnak a kiképzést nyertekből. *Magában Zemplén vármegyében száznál több tanköteles korban levő siketnéma van, akik közül mindössze csak négy nyer kiképzést!*

A tudós és rendkívül kellemes megjelenésű szakférfiunk remek előadása valóságos elragadta a hallgatókat. A szeretetnek, a humanizmusnak oly érzésével beszélt, hogy mindenkit meghódított. Kérte Zemplén vármegye közönségét a szerencsétlen siketnémák ügyének felkarolása és támogatására. Mindnyájunk szívet megnyerte, örökre emlékezetünkbe véste nemes munkásságát e szavaival: „Mi, az ő tanárai, mindenük vagyunk e szegény gyermekeknek. Mi vagyunk nekik az apa, anya, az egész világ. Szeretjük őket, önfeláldozásunkat szeretettel, ragaszkodással, hálálják meg. Ha örvend az édes anya, midőn a szerető szíve gyermekének ajkairól az első apa, mama, szót elröppen hallja: úgy, sőt talán jobban örvendünk mi, amidőn a legdrágább kincsektől, a hallás és beszéles képességétől megfosztott szerencsétlen kis növendékeink néma ajkairól az első szótogot kicsalhattuk.“

Bizony valóban a szív mélyéig hatott a derék igazgató remek előadása.

Az igazgató befejezve beszédét, felkérte S. Orbók Adolf tanártársát, mutatná be gyakorlatilag a két növendék előmenetelét.

Szívesen jegyezzük meg, hogy ez ifju tanár is, mint igazgatója, igen kellemes megjelenésű, rokonszenves és a valódi emberszeretettől áthatott egyén.

Szinte magasabb lényeknek látszanak ezek a fiatal férfiak, hiszen egyedül a lelkük mélyéből fakadott végtelen szeretettel uralják a lezárt ajkakat, beszélőkké teszik a némákat, hallókká a siketeket.

S. Orbók Adolf tanár érdekesen, minden oldalról megvilágítva a siketnémák oktatásának módszerét, több kérdést intézett a két kis lánykához, kik a kérdésekre szótagolva, de szépen, érthetően, kellemes hangon feleltek. A lányok külső megjelenésükben is igen rokonszenvesek. Csinos arcuk, szépen vannak ruházva, bár a legnagyobb egyszerűséggel, de izléses gondval. Majd képet mutatott nekik a tanár, amelynek alakjairól a leánykák magyarázatot adtak. Ázután társas játékukat egy német mutatták be a „hol a garas“-t. Meghatóan szép jelenet volt, mikor előkelő, komoly férfiak állanak körbe a két kis lányka „körött“, gyermekek

módjára össze kulcsolják kezeiket s a két ártatlan teremtés keresi: kinél a garas.

Bemutatták kézi munkáikat, rajzaikat, irófüzeteiket. E sorok írója írónnal ezt a kérdést jegyezte föl: „Irja ide a nevét.” — A mádi kislány gyönyörű tiszta, szabályos betűkkel és ugyan gyorsan írta oda: „Az én nevem Molnár Anna.” (Meg is őrzöm e lapot egy feledhetetlen szép nap emlékeül.)

Más fél óráig tartott a kellemes és kedves, végeredményében pedig igazán meghatározó előadás. Távozásunk előtt egy urhölgy egy hatalmas doboz bombont nyújtott át a két ártatlan kis babának, kik „köszönöm szépen” rebegtek a szívességért.

Több mulatságos jelenet is volt, melyeket az ártatlan gyermekek naivsága idézett elő.

Egyik jelen volt lelkészre mutatva kérdezte a tanár Takács Erzsitől: „milyen ur ez?” A kislány ki szótagolta: „katolikus pap, imádkozik a templomban.” Azután a tanár Wenczel igazgatóra mutatott s azt kérdezte a kislánytól: „milyen vallásu az igazgató ur?” „A gyermek kijelentette: „nem tudom.” Erre azt mondta neki az igazgató: „En zsidó vagyok.” A kislány olyan meghökkenve tekintett szét, hogy a nagy közönség hangos kacajra fakadt.

Bizalommal, szeretetteljes szóval fordulunk mindazokhoz, kiket a gondviselés anyagi javakkal dusan megáldott: legyen gondjuk a szegény sikeknéma gyerekekre. Nagy jót tesznek nemcsak egyesekkel, akiknek kioktatását adományokkal elősegítik, de nagy anyagi tökélet adnak a nemzetnek is ez által, mert különben csak közterhet képező tagjait a legértékesebb munkásokká képezik ki. Nemes szívű hölgy közönségünk jó akaratú pártfogásába ajánljuk a siketnémák ügyét.

Wenczel igazgató Orbók tanártársával és a két kislánnyal dec. 17-én délután Sárospatakra utazott, hol az állami tanító képző intézet igazgatója gondoskodott arról, hogy egy a képezedei növendékek mint a nagyközönség tanuja legyen annak a lélekemelő látványnak, amely Ujhelyben is maradvány emlékü lesz.

Vármegyénkben is tervbe van véve egy, az ungvárihoz hasonló intézet létesítése. Ha gr. Hadik Béla itt marad: aki nagy buzgalommal karolta fel e kérdést, az intézet ma már az ember szeretet szolgálatában állana, mert meglehetősen összeg gyűlt már be céljaira.

E kérdéstről később még szólunk.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(**Vármegyei közgyűlés.** Zemplén vármegye törvényhatósága folyó évi dec. hó 29-én d. e. 10 órakor tartja Sátoraljaujhelyben rendes évgyűléses közgyűlést, melynek 31 pontból álló tárgysorozatát térszűke miatt legközelebbi számunkban közöljük.)

(**Fegyelmi vizsgálat.** Közöltük annak idején, hogy a város polgármestere és adóügyi tisztviselői ellen — az adóügyek kezelésénél felmerült hanyagság miatt a kir. pénzügyigazgató indítványára a vármegyei közgyűlési bizottság a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte s annak foganatosítására Pintér István vármegyei árvaszéki elnököt küldötte ki. Mint értesülünk, Pintér István a pénzügyigazgatóság részéről kiküldött szakközegek közbenjöttével a vizsgálatot ma meg is kezdette a városházánál.)

HIREK.

— **Áthelyezés.** Koskovszky Endre homonnai jbirósági írnok, a sztrókói kir. jbirósághoz helyeztetett át.
— **Egyházi előléptetések.** Damjanovich Ágoston bodrogszerdahelyi gk. esperes-plebános szentszéki taná-

csossá, Fenczik Nikon sárospataki gk. plebános kerületi esperessé neveztettek ki.

— **Kinevezés.** Reberics Gyula pécsi lakos a sátoraljaujhelyi kir. pénzügyigazgatósághoz számgyakornokká kineveztetett.

— **Esküvők.** Silber Nándor könyvelő Homonnán f. hó 17-én esküszik örök hűséget Rónai Ilonkának Budapesten a dohányutcai izr. templomban. — **Lám Elemér** ungvári gyógyszerész 1906. évi január hó 3-án fogja oltár elé vezetni Pogány Aurort dr. Pogány Gerő nagymihályi városi orvos bájos leányát.

— **Áthelyezés.** Giustini Adolf pénzügyi számtiszt Rétságról saját kérelmére Sátoraljaujhelybe áthelyeztetett.

— **A zemplénvármegyei anti-alkoholista egyesület** alakuló ülését f. é. dec. hó 28-án d. e. 8 órakor tartja a sátoraljaujhelyi „Erzsébet közkezház” termében, amelyre az egyesület tagjait meghívja az **előkészítő bizottság**.

— **Halálozás.** Horváth János laborefalvi kántortanító huszonnégy éves fia, ki már III-ad éves teologus volt gégesorvadásban elhunyt.

— **Országos vásár.** A sátoraljaujhelyi karácsonyi országos vásár f. hó 18-án tartott meg. A kedvező időjárás dacára a vásár nem volt olyan népes, mint azt várni lehetett. Ennek az a körülmény volt az oka, hogy ugyanaz nap még négy helyen, Miskolcson, Tokajon, Kisvárdán és Homonnán volt országos vásár. Az állatfelhajtás is csak közepes volt, éppen úgy mint amilyen gyenge volt a kereskedők és iparosok vására.

— **A kassai ügyvédi kamara** közhírré teszi, hogy Dobrovay Lajos ügyvéd székhelyét Kassáról Sztrókóra helyezte át.

— **Kérelm.** A zemplénvármegyei anti-alkoholista egyesület előkészítő bizottsága tisztelettel kért a vármegye közönsége közül azon urakat, a kik ezen egyesületbe szülő belépési nyilatkozat birtokában vannak, sziveskednének azokat a bizottság címére visszaszármaztatni.

— **A fonó humora.** A tréfa és dévajkodások központja téli esteken a parasztvilágnak — a fonó. A mikor a legényember atyja gazdasága körül elvégezte napi munkáját: a fonóra gondol — no meg még valakire, ilyenkor aztán tizen, huszan is összerülnek egy-egy lányos házban s kezdetét veszi a tréfalkozások egész láncolata. A pálinka azonban ez a megszentelt ital még ott sem vesztí el értékét. Így történt legutóbb Ormezőn is, hogy a fonóba a legények pálinkát hoztattak s félre állították a szünórára, de az egyik legény, ki az óra rendszerrel hadilábon állott, oda-sompolygott a vélt helyhez és a pálinkás üveg helyét egy üveg eceteszenziát vett elő s ráköszöntött a társaságra s amennyiben vicces volt, hát előbb egyik pajtását szemencsoltta. Az erős ecet a másik legény szemébement, ki szörnyű kínok között a földre zuhant. Allapota már is olyan, hogy aligha a szemevilágát nem vesztí.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelmiügyi miniszter Kisberezna állomástól Ublya, Klenova, Kálnarosztoka és Kolonica határán át Sztakcsinig vezető rendes nyomtávú helyiérdekű vasutára az előmunkálati engedélyt megadta.

— **Betörés és lopás.** Folyó hó 17-étől 18-ára menő éjjel a napipiaci bódék közül a 36. számú Molnár Györgyné tulajdonát képező árúbódét ismeretlen tettes a hajnali órákban feltörte és az ott talált husnemüket zsirt, szalonnát stb. ellopta. A szegény asszonynak a tettes mintegy 100 korona kárt okozott. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a betöréses lopást Molnár Györgynének a bejárónéja követte el, a kit a rendőrség le is tartóztatott.

Legujabb.

— Távirati tudósítás. —

Az országgyűlés elnapolása.

A katonaság kirohanása.

Amint Bécsből már napok óta szállongó hírek jelezték, az ma ténnyé vált, — a magyar országgyűlés királyi kéziratral újból elnapoltattott.

Nem megy e hir meglepetés számba, annak dacára sem, hogy nemzet és király közt újabban minden vonalon a béketárgyalásokról esett szó, — mert hiszen ha a korona komolyan akarja a béke létrehozását, úgy éppen az ellenkező állápontra kellett helyezkednie. Még talán mindig az intrikusok állnak előtérben?

Azt egyáltalán nem értjük, hogy az uralkodó kijelentette, miszerint előbb leszerelve akarja látni a megyék törvényes, alkotmányvédő harcát s csak ezután hajlandó a megegyezés feltételeiről tárgyalni.

Hogy a nemzet és a vármegyei törvényhatóságok erre nem hajlandók, az kétségtelen. — Hol van tehát a békére való törekvés, hol a nemzet küzdelmének méltatása, jogainak elismerése? Lehet-e ilyen körülmények közt békéről szó?

Olyan férfiak utján és olyan hangon indultak meg újabban az u. n. béketárgyalások, hogy mármár a legjobb reményeket fűzhetjük azok eredményességéhez. Ha még eddig mindig nincs siker, valóban nem tudhatjuk, ha nem rejlik-e a háttérben szándékoság a kompromisszum meghiusítása iránt. A hangulat a nemzetnél s annak képviselőinél igen elkeseredett, az izgatottság tetőpontját érte el, amit igazol különben az itt — Budapestről most vett s szó szerint közölt távirati értesülésünk, melyben a mai képviselőházi ülés lefolyását reprodukáljuk.

Reggel 8 órakor 200 gyalogos és 80 lovas rendőr vonult a parlament elé. A 80 lovas rendőr, bár erre látszólag nem volt alkalom, a parlament kapui előtt kirohanva a parlament előtti teret az ott össze gyülekezett közönségtől megtisztította.

A rendőrség nagy készültsége és a katonaság egy különítménye a Károly fbg. kaszáryában állott. A szociálisták tüntető felvonulása elmaradt, jöllehet a kormány mellett foglalt állást; a rendőrségnek dolga nem akadt.

A képviselőház előtt a képviselők gyorsan gyülekeztek. 9 órakor hire járt, hogy a gyűlésen a kormány nem jelenik meg. 9 ó. 8 perckor Kazár Adolf, a multkori miniszterelnöki kiküldött csakugyan jelentkezett Juszth Gyulánál és egy írást adott át neki. A miniszterelnöki átirat hire gyorsan elterjedt a folyosókon, Mezőfi és Vázsonyi már beje-

gyezték nevüket az indítványkönyvbe.

Fél 10 órakor a parlament felkorbácsolt hangulata mindenfelől a gyáva kormányt szidalmazta. E közben Csongrád és Mezőtur küldöttsége a koalíció vezetőinek átadta a nagyrabecsülésük kifejezéséről szóló memorandumot. A gyűlésen Lukács László és Széll Kálmán is megjelentek. Mindkettőt nagy ovációval fogadták.

Az elnök 1/211 órakor nyitotta meg az ülést. Először az összehívó királyi kéziratot olvasták fel; azután az elnapolásra vonatkozót, mellyel a **házat 1906. márc. 1-ig elnapolták.**

Erre óriási zaj és lárma keletkezett, miközben az elnök Juszth Gyula az ülést felfüggesztette. Az ülés újbóli megnyitása után Apponyi Albert gróf állott szólásra, aki hosszabban fejtegette az elnapolás törvénytelenységét és a szövetkezett ellenzéki pártok nevében beterjeszti határozati javaslatát, amelyben tiltakozik a ház folytonos elnapolása ellen és a királyi kéziratot csak azért veszi tudomásul, mert a korona és nemzet közötti vitát nem akarja még jobban kiéle-síteni.

Azután gr. Tisza István beszélt s habár Apponyival nem ért egyet, az elnapolás ellen ő is tiltakozik, a maga és pártja nevében. Zajosan megéljenzték. Majd Mezőfi Vilmos felolvassa a királyi esküt, amelynek végaszavai után az egész képviselőház dörgi: „Isten őt úgy segítse!”

Konstatálja, hogy a királyi eskü nem tartatott meg. Nagy László azt kívánja, hogy egész Európa vegyen e törvénytelen-ségről tudomást. A határozati javaslatot az összes pártok és a nemzetiségi képviselők is elfogadták. Zajos éljenzések után az elnök a jegyzőkönyvet hitelesíteti, és az ülést bezárja.

A kormányhoz közelálló körökben azt beszélnek, hogy a kormánynak tegnap az volt a szándéka, hogy megjelenik a mai ülésen s beterjeszti javaslatait a választói jogról és a budgetről. De a koalíció véleménye szerint ez még jobban kiéle-sítette volna a béke akciót s így a kormány elállott szándékától. A választói jog törvénytervezetét azonban még ma közzéteszi a kormány.

Ugyancsak távirati uton vet-tük most a hirt, hogy **Fejérváry Imrét**, a miniszterelnök fiát, a jelenlegi baranyat főispánt karácsonyra valószínűleg kinevezik a király személye körüli miniszterium élére.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Éhler Gyula.

